

NOTAT

3. FEBRUAR 2021

JOURNALNUMMER
01.05.10-P21-46-15

Fredning af Stevns Klint

Indledning

Med Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er Stevns Klint endegyldigt fredet med de bestemmelser, der står i kendelsen. Denne kan ikke påklages. Klagenævnet lægger sig med afgørelsen op ad fredningsforslaget fremsat af Stevns Kommune og Danmarks Naturfredningsforening samt Fredningsnævnet for Østsjællands afgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering

"Miljø- og Fødevareklagenævnet finder (s. 42-43), at der med fredningsforslaget er væsentligt nyt i forhold til fredningsafgørelsen fra 2004. Nævnet har herved lagt vægt på, at der med fredningsforslaget er indført en dyrkningsfri bræmme, og at Stevns Klint siden 2014 har været optaget på UNESCO's verdensarvliste.

Et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnet finder efter en afvejning af de hensyn, der fremgår af formålsbestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 1, over for de lodsejerinteresser, der er påberåbt, at området er fredningsværdigt, og at fredningen af Stevns Klint skal gennemføres.

Flertallet har ligesom fredningsnævnet lagt vægt på, at Stevns Klint er én af "perlerne," som beskrives som de unikke, de vigtigste og de nationalt værdifulde lokaliteter som beskrevet i Handlingsplan for fredning 2013.

Flertallet kan endvidere tiltræde fredningsnævnet begrundelse for at frede et ubrudt stiforløb langs klinten. Det er i den forbindelse afgørende at linjeføringen langs klintekanten i en lang årrække er sikret i takt med at dele af klinten skrider i havet. Herudover har nævnet navnlig lagt vægt på områ-

1. FEBRUAR 2021

dets udpegning på UNESCO's verdensarvsliste, og på muligheden for at sikre og forbedre områdets enestående natur i form af den prioriterede naturtype kalkoverdrev.”

Bestemmelse om natur genindsat

Bestemmelsen om at fremme og bevare områdets naturværdier var sammen med 25 meters bræmmen taget ud af fredningen i fredningsnævnets afgørelse fra 2017. Denne er blevet genindsat i den endelige fredning (kommentar s. 44):

”Et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at muligheden for at sikre klinten og udvikle områdets enestående natur i form af den prioriterede naturtype kalkoverdrev varetages ved at genindføre bestemmelsen i fredningsforslaget om en sprøjte- og dyrkningsfri bræmme på 25 meter fra klintekanten. Som følge heraf ændres formålsbestemmelsen og fredningsbestemmelsen i § 4 i overensstemmelse hermed.

§ 1 Fredningens formål

Fredningens formål (s. 45-46):

1. At sikre og bevare områdets geologiske værdier af enestående, universel betydning.
2. *At bevare og fremme områdets karakteristiske naturtyper for at skabe et artsrigt plante- og dyreliv, herunder særligt de naturtyper og arter, som er knyttet til naturtypen næringsfattigt kalkoverdrev.*
3. At sikre områdets helt særegne kulturhistoriske værdier som er knyttet til klinten.
4. At sikre og understøtte relevante formidlings- og forskningsmæssige tiltag med udgangspunkt i de unikke, stedlige værdier og samspillet mellem dem.
5. At sikre offentligheden god tilgængelighed til den geologiske verdensarv samt til den særlige kulturarv og natur via et sammenhængende, kystnært stiforløb, Stevns Klint Trampesti.
6. At sikre og forbedre de rekreative værdier - herunder oplevelser, der er knyttet til klinten, naturen, verdensarven samt udsigten over havet.
7. At sikre en generel bæredygtighed og bred forankring i udforskningen, forvaltningen, publikumsadgangen og formidlingen af områdets natur- og kulturværdier.

1. FEBRUAR 2021

8. At medvirke til at sikre, at naturtyper og arter, som er omfattet af Natura 2000-beskyttelse, har en gunstig bevaringsstatus.

Erstatning

Den samlede erstatningssum er på ca. 5,5 mio. kr., hvoraf Stevns Kommune skal betale 10%, idet klagenævnet har vurderet, at der er tale om en fredning af national interesse (erstatningsafgørelsen s. 52). Erstatningen kan påklages af lodsejere den næste måned hos Taksationskommissionen, men vil ikke påvirke den endelige afgørelse. Stevns Kommune er ved at undersøge, hvornår kommunen skal betale egen andel af erstatningssummen.

Klagenævnet skriver (s. 52 i erstatningsafgørelsen): "Det er Miljø- og Fødevarerklagenævnets vurdering, at fredningen af Stevns Klint er af særlig national betydning. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at klinten af UNESCO i forbindelse med udpegningen til verdensarv er blevet beskrevet som en lokalitet, som rummer store og enestående universelle værdier af international betydning. Miljø- og Fødevarerklagenævnet har på den baggrund bestemt, at staten ved Miljøministeriet skal afholde ni tiendedele og Stevns Kommune en tiendedel af den samlede erstatning på 5.512.295 kr. med rente og tillagt godtgørelsesbeløb på 100.000 kr. i overensstemmelse med bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 5."

Fredningens afgrænsning

Et flertal i Miljø- og Fødevarerklagenævnet tilslutter sig fredningsnævnets afgørelse men med den ændring, at fredningsgrænsen i den nordlige del af området følger afgrænsningen for UNESCO-verdensarvsudpegningen.

Stiforløb OMYA

Stiforløbet omkring OMYA er ikke endelig afklaret. Stevns Kommune har tidligere udarbejdet et projekt som resultat af et samarbejde med Østsjællands Museum og OMYA A/S om en alternativ stiføring, der indbefattede et trappeforløb fra stranden i bruddets nord-østlige hjørne til stien oppe på klinten. Projektet opnåede på daværende tidspunkt, via fonde og egenfinansiering, ca. 25% af selve anlægssummen og der var ikke foretaget en egentlig geoteknisk undersøgelse.

Klagenævnets udtalelse om stiforløb her (s. 44): "Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at det er væsentlig betydning for oplevelsen af det ubrudte forløb langs klinten og af aktiviteterne i kridtbruddet på matr.nr. 34b, Sigerslev By, St. Heddinge, at stien føres ad stranden og via en trappe forbindes til stien på klintekanten, frem for den nuværende løsning, hvor publi-

1. FEBRUAR 2021

kum enten er nødt til at bruge en ca. 1 km lang omvej bag om kridtbruddet eller bruge virksomhedens adgangsvej til bruddet. Der er derfor indsat en bestemmelse, der muliggør en sådan løsning i fredningens § 8, stk. 5." (s. 44).

Videre forløb

Stevns Kommune har ét år til udarbejdelse af plejeplaner for alle fredede områder ejet af kommunen og arealer ejet af private lodsejere. Staten udarbejder plejeplaner for de statsejede arealer (Holtug Kridtbrud). Ligeledes skal der udarbejdes plejeplan for trampestien og klintekanten.

Stevns Kommune skal stå for opmålingen af 25 meters bræmmen og skal udarbejde ansøgninger og dispensationer for overgange over de beskyttede diger på hele strækningen.

Hvad siger loven om fredninger?

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, kan der gennemføres fredning af landarealer til varetagelse af de formål, der er nævnt i naturbeskyttelseslovens formålsbestemmelse i § 1:

§ 1. Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Loven tilsigter særligt,

- 1) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,
- 2) at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
- 3) at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.